

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: *Isus Navin 1,7*

Središte proučavanja: *5. Mojsijeva 18,15–22; Isus Navin 1; Jevrejima 6,17.18; Efescima 6,10–18; Psalam 1,1–3; Rimljanima 3,31*

Iako Mojsije više nije bio među živima, uticaj njegovog vođstva još uvek je trajao dok je za izrailjski narod osvitala nova era. Na početku knjige koja nosi njegovo ime, Isus Navin je ohrabren od Boga da Mu veruje. Bog podstiče novog vođu da krene Mojsijevim stopama. Vremena su nova, ali zapovesti i obećanja ostaju isti: pređi, uzmi, podeli i služi! Uslov je takođe nepromenjen: poslušnost kao odgovor na Božija milosrdna dela oslobađanja Izrailja učinjena u prošlosti, zasnovana na odnosu u kome preovladava poverenje u Njega. Jedina razlika je u sastavu naroda: stasala je druga generacija. U izvesnom smislu, Knjiga Isusa Navina nudi novu priliku i za Božji narod danas, koji stoji na obalama Obećane zemlje.

Na početku knjige, glavno pitanje je: da li će Izrailj iskoristiti ovu novu priliku? Da li će slediti recept za uspeh koji prethodna generacija nije poslušala?

Istorija se ponavlja. Crkva je danas, pod vođstvom novog Isusa Navina – Isusa Hrista, pozvana da napreduje ka ispunjenju Božjih obećanja. Zavetni obrazac ostaje nepromenjen: Bog nam pruža ono što ne možemo sami da učinimo za sebe, dok očekuje našu poslušnost, koja je pokazatelj našeg poverenja u Njegovu ljubav, mudrost i moć. Ostaje pitanje: da li će naša generacija imati poverenja u Božju sposobnost da svoj plan izvrši „tja do dana Isusa Hrista“ (Filibljanima 1,6)? Kako sadašnja generacija stoji na granici nebeskog Hanana, božanski poziv i dalje snažno odjekuje: „Samo budi slobodan i hrabar“ (Isus Navin 1,7).

Drugi deo: Komentar

Duhovno vođstvo

Dodeljivanje Isusa Navina kao Mojsijeve zamene dešava se odmah nakon bolnog sećanja na Mojsijev neuspeh u Sinajskoj pustinji, koji je sprečio velikog vođu da uđe u Hanan (4. Mojsijeva 20,9–12). U širem kontekstu, ovaj događaj je usko vezan za molbu Salpadovih kćeri (4. Mojsijeva 27,1–12). Kao deo prve generacije, Salpad je bio osuđen da umre u pustinji zbog neverovanja i pobune. Pošto je Aron već mrtav, a Mojsije se bliži svom kraju, ostareli vođa upućuje molitvu za svog naslednika. Njegova molitva i Božji odgovor određuju buduću lidersku ulogu Isusa Navina. Njegova uloga bi bila pretežno vojna, što se podrazumeva u izrazu „ići pred nama“ (1. Samuilova 8,20). Zaista, njegova hrabrost u vojnim pohodima je već evidentna u tekstu 2. Mojsijeva 17,9–14, gde on vodi Izrailjce protiv vojnih snaga Amalika. Ova strategija uključivanja u borbu pokazuje kako je Gospod pripremao Isusa Navina mnogo pre njegovog stvarnog postavljenja.

U Božijem odgovoru Mojsiju, Isus Navin je opisan kao čovek ispunjen Duhom (*ruah*) (4. Mojsijeva 27,18). Takva ocena data od strane Onoga koji najbolje poznaje ljudsko srce je više nego značajna. U Starom zavetu, hebrejska reč *ruah* može da označava vetar, ljudski dah, raspoloženje i um, između ostalog. Može se odnositi i na božanskog predstavnika koji je bio aktivno uključen u dešavanja na ovoj planeti od samog stvaranja (1. Mojsijeva 1,2). Prisustvo Svetog Duha u Petoknjižju se otkriva kroz tri manifestacije: mudrost, proročanstvo i vođstvo. Josif je bio prva osoba koja je imala Duha Božijeg (1. Mojsijeva 41,38). Sva tri aspekta su evidentna u njegovom životu: kao prorok, on prima snove; kao mudar čovek tumači faraonov san; i kao vođa smišlja plan da spase ne samo svoj narod već i druge nacije pogođene glađu.

U službi Isusa Navina, mudrost, proročanstvo i vođstvo će se takođe spojiti. Ispunjen je „duhom mudrosti“ (*ruah hokhmah*) (5. Mojsijeva 34,9). Štaviše, on je među 70 staraca koji primaju Duha da prorokuju (4. Mojsijeva 11). Najzad, u tekstu 4. Mojsijeva 27,18, vidimo da je on postavljen od Boga za vođu u kome prebiva Duh.

Uprkos značajnim sposobnostima koje je Isus Navin razvio tokom godina služenja

Mojsiju, njegovo vođstvo je definisano u duhovnom smislu. Samo duhovno vođstvo ima smisla u kontekstu duhovnog ratovanja. Na kraju krajeva, bitke koje je Isus Navin bio pozvan da vodi pripadale su Bogu, a ne njemu samom ili Izrailju.

Zavetni obrazac: blagoslov, obećanje i poslušnost

Još iz prvog dijaloga Boga sa ljudskim rodом očigledan je zavetni obrazac: Bog blagosilja pre nego što zapovedi (1. Mojsijeva 1,28). U raznim kasnijim zavetima, božanski blagoslov se manifestuje kroz Božja obećanja o oslobođenju, potomstvu i nasleđenoj zemlji. Na primer, kada je Bog pozvao Noja da izgradi barku, to je pokazalo njegovu posvećenost u obezbeđivanju sredstva za spasenje čovečanstva. Noje je dobio konkretnije zapovesti tek nakon veličanstvenog preživljavanja svih koji su bili u barci. Slično tome, Avram je poslušao Božje uputstvo da napusti svoju otadžbinu tek pošto je čuo Božje obećane blagoslove (1. Mojsijeva 12,1–3). Mojsijev zavet sledi sličan obrazac, jer je Bog podsetio ljude na ono što je učinio za Izrailj pre nego što je dao Deset zapovesti (2. Mojsijeva 20). Na kraju, u Davidovoj želji da sagradi dom Gospodu u Jerusalimu, Bog je obećao da će sagraditi kuću Davidu (2. Samuilova 7,27). U novom zavetu, Bog stavlja svoj zakon u srca svog naroda kako bi Mu se mogli slobodno pokoravati (Jeremija 31,33).

Dakle, bilo koji legalistički pogled na Božji zakon nije u skladu sa biblijskim pogledom na poslušnost. Poslušnost je uvek ljudski odgovor na božansku inicijativu da Božji narod primi blagoslove. Spasenje se nije nikada u prošlosti, niti se danas oslanja na ljudska dostignuća. Niti će se ikada u budućnosti oslanjati na ljudska postignuća. Takav legalistički pogled na starozavetni zakon iskrivljuje njegovu pravu svrhu. Roj Gejn prikladno potvrđuje: „Ako prevaziđemo svoje zanemarivanje biblijskog zakona, zar to neće dovesti do legalizma? Ne, neće dovesti ako razumemo svrhu Božjeg zakona. To je standard delovanja i razmišljanja u skladu sa Božjim karakterom ljubavi. Nije, ne može biti i nikada nije bilo namenjeno da bude

sredstvo za spasenje. Ako postupamo ispravno, to nas nikada ne može iskupiti od naše smrtne prirode ili prošlih greha. Samo Hristova žrtva, primljena verom, to može učiniti. Božije zapovesti su za ljude koji su već izbavljeni“ – Roy Gane, *3. Mojsijeva, 4. Mojsijeva: Komentar primene NIV* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 2004), str. 310.

Zakon i mudrost

Mudrosna literatura u Starom zavetu, koja obuhvata knjige kao što su O Jovu, Priče Solomunove i Propovednik, kao i neke psalme, istražuje dve istaknute teme: stvaranje i zakon. Ove knjige pokazuju kako stvaranje i zakon treba da utiču na način na koji se vernici odnose prema Bogu i jedni prema drugima. U stvari, postoji bliska veza između zakona i mudrosti. Ovaj odnos je već očigledan u tekstu 5. Mojsijeva 4,6, „Držite dakle i izvršujte ih, jer je to mudrost vaša i razum vaš pred narodima, koji će kad čuju sve ove uredbe reći: samo je ovaj veliki narod narod mudar i razuman“. Vrednost i snaga Izrailja se tako ne bi nalazila u bogatstvu i vojnoj moći, već u mudrosti koja proističe iz vernog poštovanja Božjih zapovesti. Naravno, sledi uspeh i napredak. Takav uspeh i razvoj mogu se videti u rezultatima koji su došli nakon Solomunovog zahteva za mudrošću (1. O carevima 3,13).

Mudrost, koja je od Boga usmereno znanje, daje nam sposobnost da živimo dobro u kontekstu strahopoštovanja prema Gospodu, tako što ćemo biti poslušni Njegovoj volji i živeti u skladu sa blišnjima i prirodom. Bezumnik, u pobuni protiv Božijeg stvorenog poretka, ne želi da Ga poštuje, dok mudri odbacuju bezumlje i prihvataju Božju volju živeći životom poslušnosti. Rezultati ovog izbora su izloženi u biblijskoj mudrosnoj literaturi, koja se takođe bavi izuzecima i apsurdima koji često obeležavaju naše postojanje pod suncem (videti O Jovu i Propovednik).

Isti princip nalazi se i u poglavlju Isus Navin 1, u kome je vođa, koji oličava ceo narod, pozvan da se marljivo pokorava celom zakonu. Izrailj može izabrati put mudrosti i iskusiti

njegove prednosti. Međutim, da bi to učinili, Isus Navin i Izrailjci treba da budu „slobodni i hrabri“ (Isus Navin 1,7). Ista dva imperativa je već upotrebio Mojsije da bi ohrabrio i Izrailjce i svog naslednika (5. Mojsijeva 31,6.7). Kasnije će se Isus Navin obraćati narodu istim rečima (Isus Navin 10,25). Ali zašto? Poslušnost zahteva poverenje, a u kontekstu naše ljudske prirode, poverenje često zahteva snagu i hrabrost. Opet, poslušnost nije transakcija u kojoj dobijamo ili gubimo, na osnovu onoga što nudimo. Poslušnost je izraz ljudskog poverenja u Božji put i način. Ona je ukorenjena u odnosu sa živim Bogom. To uključuje odricanje od sebe, uzimanje krsta i praćenje Isusovih požrtvovanih koraka (Luka 9,23). Ova posvećenost nije za one koji su plašljivog srca.

Treći deo: Primena u životu

Vodstvo

1. Postoji nekoliko modela liderstva, kao što su harizmatični model, transformacioni model i model sluga-vođa, između ostalih. Svi ovi profili vođstva mogu se naći u Bibliji. Međutim, izraziti znak uspešnih vođa u biblijskom smislu je njihova duhovna osposobljenost. Počevši od Isusa Navina, razgovarajte o osobinama duhovnog vođe u životu sledećih ličnosti:

A. Isus Navin _____

B. Avram _____

C. Devora _____

D. David _____

E. Jestira _____

F. Petar _____

G. Pavle _____

2. Kako biste okarakterisali savremenog duhovnog vođu?

3. Gore pomenute vođe su takođe imale odgovornost van verskog domena. Da li je moguće biti duhovni vođa kao „sekularni“ administrator? Zašto ili zašto ne? Ako da, kako?

Počivajući u Božjim obećanjima

Crkva adventista sedmog dana pojavila se kao pokret zasnovan na obećanju o Isusovom drugom dolasku, na šta ukazuje i njen naziv kao denominacije. Božanski počinak obećan Izrailju u knjizi Isusa Navina postignut je tek u Solomunovo vreme, vekovima nakon početnog osvajanja. Međutim, i ovaj odmor je bio privremen. U Jevrejima 11 nalazimo primere vernih koji nisu primili ono što je obećano. Uprkos pitanjima o Isusovom kašnjenju, iskustvo Božjeg naroda kroz istoriju bilo je primer stalnog hoda napred ka obećanjima.

Razmislite o ovome: Kako vas primeri vere, koji se nalaze u Jevrejima 11, mogu ohrabriti dok nastavljate da se krećete ka ispunjenju blažene nade?

Poziv da se bude slobodan i hrabar

Razgovarajte u razredu o tome na koji način se od nas, kao adventista sedmog dana, traži da budemo slobodni i hrabri u različitim sredinama u kojima smo pozvani da živimo svoju veru:

A. Porodica _____

B. Susjedstvo _____

C. Škola _____

D. Posao _____

